FIŞA DISCIPLINEI

Materiale constituente ale suportului şi preparaţiei picturilor /

Constituent materials of the support and preparation of paintings

Anul universitar **2026 – 2027**

1. Date despre program

1.1. Instituţia de învăţământ superior	Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creştină
1.7. Forma de învăţământ	Învăţământ cu frecvenţă

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	**Materiale constituente ale suportului şi preparaţiei picturilor / Constituent materials of the support and preparation of paintings**			Codul disciplinei	**OMR4026**
2.2. Titularul activităţilor de curs		Pr. conf. univ. dr. res. Marin Coteţiu			
2.3. Titularul activităţilor de seminar		Pr. conf. univ. dr. res. Marin Coteţiu			
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu		2.8. Tipul disciplinei		Disciplină de specializare (DS)

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităţilor didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învăţământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuţia fondului de timp pentru studiul individual (SI) şi activităţi de autoinstruire (AI)					**ore**
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie şi notiţe (AI)					13
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate şi pe teren					64
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii şi eseuri					51
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					3
Alte activităţi					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) şi activităţi de autoinstruire (AI)				**133**	
3.8. Total ore pe semestru				**175**	
3.9. Numărul de credite				**7**	

4. Precondiţii (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competenţe	

5. Condiţii (acolo unde este cazul)

5.1. de desfăşurare a cursului	
5.2. de desfăşurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)[1]

Competențe profesionale	
Codul competenței	**Competență**
CP19	Analizează nevoile de conservare. Analyses conservation needs.
CP20	Oferă consiliere în materie de conservare. Provides conservation advice.
CP21	Desfășoară activități de conservare-restaurare cu ajutorul metodelor științifice. Carries out conservation and restoration work using scientific methods.
Competențe transversale	
Codul competenței	**Competență**
CT1	Organizează informații, obiective și resurse. Organizes information, objects, and resources.
CT2	Se exprimă într-un mod creativ. Expreses themselves in a creative way.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)[2]

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	**Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)**	**Abilități academice specifice (Specific academic skills)**
CP19	Absolventul cunoaște tipurile frecvente de degradare a materialelor utilizate în arta creștină. The graduate knows the frequent types of deterioration of materials used in Christian art.	Absolventul examinează starea de conservare a lucrărilor de artă creștină. The graduate examines the state of conservation of Christian artworks.
CP20	Absolventul cunoaște recomandările de bune practici în conservare. The graduate knows good practice recommendations in conservation.	Absolventul oferă consiliere de bază privind măsurile de conservare preventivă. The graduate provides basic advice on preventive conservation measures.
CT21	Absolventul cunoaște metode și materiale de bază pentru intervenții asupra suportului și stratului pictural. The graduate knows basic methods and materials for interventions on the support and paint layer.	Absolventul participă, în cadrul competențelor sale, la activități de conservare-restaurare. The graduate participates, within their competence, in conservation–restoration activities

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
Studentul/absolventul **identifică** elementele specifice structurii stratigrafice a picturii pe lemn la nivelul suportului și al preparației: tipul panoului, tipul esenței lemnoase, tipul ramei și componentele stratului de preparație.
Studentul/absolventul **descrie** principalele operații de consolidare: completarea cu lemn nou, consolidarea fisurilor, consolidarea lemnului fragilizat de atacul insectelor xilofage, consolidarea clivajelor și chituirea lacunelor.
Studentul **recunoaște** complexitatea procesului de restaurare, **clasifică** și **ordonează** etapele de lucru, și **indică** resursele necesare efectuării operațiilor specifice suportului și preparației picturilor.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)

[1] Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

[2] Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

Studentul/absolventul utilizează criterii tehnice pentru alegerea, analiza şi folosirea materialelor adecvate intervenţiilor de restaurare la nivelul suportului şi al preparaţiei picturilor.
Studentul/absolventul aplică metode de examinare şi diagnoză a suportului şi preparaţiei, folosind proceduri adecvate evaluării stratigrafiei şi comportamentului materialelor.
Studentul/absolventul realizează studii ale suportului şi preparaţiei picturilor, integrând observaţia directă, măsurătorile şi analiza proporţiilor stratigrafice, în vederea executării operaţiilor specifice de restaurare.

8. Conţinuturi

8.1 Curs	**Metode de predare - învăţare**	**Observaţii**[3]
1. Introducere în curs. Structura stratigrafică a picturilor pe lemn, degradări specifice suportului și preparației, și posibilități de restaurare	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
2. Lemnul, suport pentru pictură și material utilizat în restaurare	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
3. Biocizi utilizați în restaurare pentru combaterea mucegaiurilor	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
4. Insecticizi anticari utilizați în restaurarea lemnului	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
5. Consolidanți pentru lemn fragilizat	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
6. Adezivi pentru lemn	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
7. Lemnul nou utilizat în restaurare pentru completări în lacunele lemnului vechi	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
8. Chituri pentru lemn	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
9. Materiale pentru curățarea lemnului	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
10. Baițuri pentru integrarea cromatică a lemnului	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
11. Consolidanți pentru grund	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
12. Materiale pentru curățarea lacunelor grundului	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
13. Chituri pentru grund	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
14. Materiale pentru finisarea chiturilor	Expunerea, vizualizarea şi exemplificarea	**1 oră** fizică
Bibliografie ANASTASIU, Anastase, coordonator ştiinţific, *Restaurarea. Ştiinţă şi artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1976.		

[3] De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare ştiinţifică*, Ed. Muzeului Naţional Brukenthal, Sibiu, 2015.
BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, Bucureşti, 1996.
COTEŢIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail", atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renaşterea, Cluj-Napoca, 2019.
COTEŢIU, Marin, *Restaurarea iconostasului şi a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire" a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renaşterea, Cluj-Napoca, 2016.
DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2000.
ISTUDOR, Ioan, *Noţiuni de chimia picturii*, ediţia a III-a revăzută şi adăugită, Ed. ACS, Bucureşti, 2011.
IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2001.
LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.
MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea şi restaurarea icoanelor şi frescelor*, ETP Tehnopress, Iaşi, 2001.
MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgovişte, 2010.
OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă şi a materialelor structurale*, Ed. OSIM, Bucureşti, 2012.
OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă şi a materialelor structurale*, Ed. OSIM, Bucureşti, 2010.
OPREA, Florea, *Biologie pentru conservarea şi restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Maiko, Bucureşti, 2006.
SANDU, Ion, *Deteriorarea şi degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universităţii „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi, 2008.
SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele şi tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timişoara, 2000.
THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale şi tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2006.
THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, Bucureşti, 2004.
VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.
****Caietele restaurării,* Ed. ACS, Bucureşti, 2012- 2024.

8.2 Seminar / laborator	**Metode de predare - învăţare**	**Observaţii**
1. Introducere în curs. Structura stratigrafică a picturilor pe lemn, degradări specifice suportului şi preparaţiei, şi posibilităţi de restaurare	Lucrare practică	**2 ore** fizice
2. Lemnul, suport pentru pictură şi material utilizat în restaurare	Lucrare practică	**2 ore** fizice
3. Biocizi utilizaţi în restaurare pentru combaterea mucegaiurilor	Lucrare practică	**2 ore** fizice
4. Insecticizi anticari utilizaţi în restaurarea lemnului	Lucrare practică	**2 ore** fizice
5. Consolidanţi pentru lemn fragilizat	Lucrare practică	**2 ore** fizice
6. Adezivi pentru lemn	Lucrare practică	**2 ore** fizice
7. Lemnul nou utilizat în restaurare pentru completări în lacunele lemnului vechi	Lucrare practică	**2 ore** fizice
8. Chituri pentru lemn	Lucrare practică	**2 ore** fizice
9. Materiale pentru curăţarea lemnului	Lucrare practică	**2 ore** fizice
10. Baiţuri pentru integrarea cromatică a lemnului	Lucrare practică	**2 ore** fizice
11. Consolidanţi pentru grund	Lucrare practică	**2 ore** fizice
12. Materiale pentru curăţarea lacunelor grundului	Lucrare practică	**2 ore** fizice
13. Chituri pentru grund	Lucrare practică	**2 ore** fizice
14. Materiale pentru finisarea chiturilor	Lucrare practică	**2 ore** fizice

Bibliografie

ANASTASIU, Anastase, coordonator ştiinţific, *Restaurarea. Ştiinţă şi artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Bucureşti, 1976.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.
BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.
COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail", atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.
COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire" a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.
DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.
ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.
IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, București, 2001.
LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.
MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.
MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.
OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.
OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.
OPREA, Florea, *Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Maiko, București, 2006.
SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iași, 2008.
SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.
THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, București, 2006.
THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.
VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.
****Caietele restaurării,* Ed. ACS, București, 2012- 2024.

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare	9.2 Metode de evaluare	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Evaluarea va reflecta corectitudinea execuției, calitatea estetică și expresivitatea documentației de restaurare.	Evaluare în cadrul unei expoziții semestriale sau al unui eveniment organizat special.	30%
	Evaluarea va verifica aplicarea corectă a cunoștințelor tehnice de specialitate și a metodologiei de restaurare în cadrul unei lucrări practice.	Probă practică de examen cu durata de 1 oră	60%
9.5 Seminar/laborator	Evaluarea va lua în considerare implicarea constantă, progresul tehnic, și respectarea cerințelor metodologice.	Evaluare cumulativă pe parcursul semestrului, incluzând participarea activă, lucrările realizate și progresul tehnic.	10%
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale picturii pe lemn și a elementelor de bază ale operațiilor de restaurare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)

	○	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
1 FĂRĂ SĂRĂCIE	2 FOAMETE „ZERO"	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE	4 EDUCAȚIE DE CALITATE	5 EGALITATE DE GEN	6 APĂ CURATĂ ȘI SANITAȚIE	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ	
○	○	○	○	○	○	○	○	○	
10 INEGALITĂȚI REDUSE	11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE	12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILE	13 ACȚIUNE CLIMATICĂ	14 VIAȚA ACVATICĂ	15 VIAȚA TERESTRĂ	16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR	Nu se aplică nici o etichetă	
○	○	○	○	○	○	○	○	◉	

Data completării: 28.09.2026

Semnătura titularului de curs .....

Semnătura titularului de seminar .....

Data avizării în departament: ...

Semnătura directorului de departament .....